

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0363/2001

17 oktober 2001

VERSLAG

over het Groenboek van de Commissie "Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening"
(COM(2000) 769 – C5-0145/2001 – 2001/2071(COS))

Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie

Rapporteur: Giles Bryan Chichester

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	6
TOELICHTING	19
ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, VOLKSGEZONDHEID EN CONSUMENTENBELEID	26

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 1 december 2000 deed de Commissie haar Groenboek "Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening" (COM(2000) 769 – 2001/2071(COS)) toekomen aan het Parlement.

Op 2 mei 2001 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van dit Groenboek naar de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie als commissie ten principale en naar de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie juridische zaken en interne markt, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid en de Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme als medeadviserende commissies (C5-0145/2001).

De Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie benoemde op haar vergadering van 9 januari 2001 Giles Bryan Chichester tot rapporteur.

Zij behandelde het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 28 mei, 21 juni, 11 juli, 28 augustus, 12 september, 10 oktober en 16 oktober 2001.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 42 stemmen voor en 3 tegen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Carlos Westendorp y Cabeza, voorzitter; Peter Michael Mombaur, ondervoorzitter; Giles Bryan Chichester, rapporteur; Regina Bastos (verving Renato Brunetta), Guido Bodrato, Massimo Carraro, Gérard Caudron, Concepció Ferrer, Francesco Fiori (verving Umberto Scapagnini), Colette Flesch, Glyn Ford, Neena Gill (verving Norbert Glante), Alfred Gomolka (verving Christos Folias), Lisbeth Grönfeldt Bergman (verving Marjo Matikainen-Kallström), Roger Helmer, Juan de Dios Izquierdo Collado (verving Elena Valenciano Martínez-Orozco overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Anne Elisabet Jensen (verving Nicholas Clegg overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Hans Karlsson, Bashir Khanbhai (verving Paul Rübig), Wolfgang Kreissl-Dörfler (verving Myrsini Zorba), Hans Kronberger (verving Daniela Raschhofer overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Helmut Kuhne (verving Harlem Désir), Werner Langen, Rolf Linkohr, Erika Mann, Eryl Margaret McNally, Angelika Niebler, Giuseppe Nisticò (verving Jaime Valdivielso de Cué), Reino Paasilinna, Wilhelm Ernst Piecyk (verving François Zimeray overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Elly Plooij-van Gorsel, John Purvis, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Imelda Mary Read, Mechtild Rothe, Christian Foldberg Rovsing, Jacques Santer (verving Michel Hansenne), Konrad K. Schwaiger, Esko Olavi Seppänen, Claude Turmes (verving Nelly Maes), W.G. van Velzen, Alejo Vidal-Quadras Roca, Dominique Vlasto, Anders Wijkman en Olga Zrihen Zaari.

Het advies van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid is bij dit verslag gevoegd. De Commissie juridische zaken en interne markt heeft op 24 april 2001 besloten geen advies uit te brengen, de Commissie regionaal beleid, vervoer en toerisme heeft op 25 april 2001 besloten geen advies uit te brengen en de Economische en Monetaire Commissie heeft op 13 september 2001 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 17 oktober 2001.

De termijn voor de indiening van amendementen wordt bekendgemaakt in de ontwerpagenda

voor de vergaderperiode waarin het verslag wordt behandeld.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over het Groenboek van de Commissie "Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening" (COM(2000) 769 - C5-0145/2001 -2001/2071(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien het Groenboek van de Commissie (COM(2000) 769 - C5-0145/2001)¹,
 - gezien het Witboek van de Commissie over het energiebeleid voor de Europese Unie (COM(1995) 682)²,
 - gezien de conclusies van de zitting van de Raad voor industrie en energie op 14 en 15 mei 2001,
 - gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité³,
 - gelet op artikel 47, lid 1 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie en de adviezen van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid (A5-0363/2001),
- A. overwegende dat in het door de Commissie voorgestelde Groenboek gedetailleerde bottom-up-scenario's voor de toekomstige vraag naar energie in de EU ontbreken,
- B. overwegende dat de EU voor 50% afhankelijk is van ingevoerde energie (49% in 1998) en dat deze afhankelijkheid volgens de prognoses zal stijgen tot 71% in 2030 als geen actie wordt ondernomen. Importafhankelijkheid is evenwel op zich geen beslissend criterium voor continue voorziening en moet worden aangevuld met andere criteria als het gebrek aan natuurlijke hulpbronnen, het risico van prijsonzekerheid, het risico van binnen- of buitenlandse politieke crisissen, het niet-functioneren van de infrastructuur of het einde van de aanvaarding door het publiek,
- C. overwegende dat het totale energieverbruik in de EU in 1998 1.436 miljoen ton olie-equivalent (Mtoe) bedroeg, waarvan 41% aardolie, 22% gas, 16% kolen, 15% kernenergie en 6% hernieuwbare vormen van energie (RES),
- D. overwegende dat de elektriciteitsopwekking in the EU voor 35% geschiedt met kernenergie, 27% vaste brandstoffen (voornamelijk kolen), 16% gas, 15% hernieuwbare energie en 7% aardolie,
- E. overwegende dat 95% van de vraag naar splijtstof in de EU, 76% van de vraag naar aardolie, 50% van de vraag naar steenkool, 40% van de vraag naar gas en 0% van de hernieuwbare energiebronnen van de invoer afkomstig is,

¹ PB C nog niet gepubliceerd.

² PB C nog niet gepubliceerd.

³ ESC 162/2001 def.

- F. overwegende dat de EU afhankelijk is van de landen in het Midden-Oosten voor 41% van de aardolie-invoer, waarbij de continuïteit van deze voorziening sterk afhangt van het buitenlandse/militaire beleid van de Verenigde Staten, van Rusland voor 41% van aardgasinvoer en voor 18% van de aardolie-invoer en van Algerije voor 29% van de aardgasinvoer,
- G. overwegende dat het verlagen van de vraag naar eindenergie en het verbeteren van de energie-efficiëntie bij de productie de beste manier is om de afhankelijkheid van Europa van externe energie te verminderen. In alle sectoren van de economie bestaan enorme onbenutte technische en economische mogelijkheden om de energie-efficiëntie in de EU te verbeteren, zoals de Commissie en het Europees Parlement in hun respectieve documenten over het actieplan inzake energie-efficiëntie erkennen en meer gedetailleerd is gepresenteerd in het Europees programma inzake klimaatverandering,
- H. overwegende dat het aardolieverbruik in de EU toeneemt, met name in de vervoerssector. Terwijl de aardolieconsumptie in de sector van de elektriciteitsproductie gestaag daalt en zowel in de industrie als in gebouwen stagneert en zelfs langzaam daalt, stijgt zij in de EU sterk in de vervoerssector. Deze sector is goed voor 78% van de toename van de vraag naar eindenergie sinds 1985. Afhankelijkheid van de aardolie-import uit een klein aantal landen houdt een groot risico in van instabiele prijzen op korte termijn en van een tekort aan hulpbronnen op lange termijn. Vastgesteld moet worden dat minder ontwikkelde landen veel meer de gevolgen ondergaan van een stijging van de aardolieprijzen,
- I. overwegende dat de vraag naar gas in de EU vergeleken met andere brandstoffen aanmerkelijk is toegenomen zowel absoluut als relatief gezien, aangezien het marktaandeel in tien jaar tijd is gestegen van 16% tot 22% in 1998 en volgens de prognoses zal toenemen tot 27% in 2020 als geen actie wordt ondernomen. De toename is vooral het gevolg van het massale gebruik van gas in de elektriciteitssector. Tegelijk stijgt de gasconsumptie in de verwarmingssector in bepaalde EU-landen nog steeds en ligt de consumptie het hoogst in de landen waar het binnenlandse netwerk voor gasdistributie goed ontwikkeld is,
- J. overwegende dat de vraag naar kolen in de EU al jarenlang afneemt, de afhankelijkheid van ingevoerde kolen reeds 50% bedraagt en het aandeel in het kolenverbruik toeneemt, en de bevoorradingsbronnen divers en veilig zijn en in het algemeen economisch rendabeler dan de eigen mijnactiviteiten van de EU,
- K. overwegende dat slechts acht lidstaten elektriciteit uit kernenergie produceren, er momenteel geen vaste plannen zijn om vervangende capaciteit te bouwen en enkele lidstaten (België, Duitsland, Nederland en Zweden) hebben verklaard kernenergie geleidelijk te zullen afschaffen; overwegende dat er derhalve waarschijnlijk geen politieke meerderheid bestaat voor toekomstige steun voor kernenergie in de EU. De afhankelijkheid van ingevoerde uranium is vrijwel totaal terwijl de hoeveelheden waarom het gaat, zeer klein zijn en de aanvoer uit uiteenlopende en veilige bronnen komt,
- L. overwegende dat de EU streefcijfers heeft vastgesteld voor een verhoging van het aandeel van het energieverbruik uit alternatieve energiebronnen van 6% tot 12% en tot 22,1% elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen met ingang van 2010; dat deze sinds 1985

regelmatig vastgestelde streefcijfers ter verdubbeling van het percentage elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen echter nooit zijn gehaald, maar dat de meest recente onderzoeken in enkele lidstaten met doelmatige stimuleringsstelsels veel grotere aandelen voor het jaar 2010 en de periode daarna voorspellen,

- M. overwegende dat het energiebeleid van de EU drie hoofddoelstellingen heeft, namelijk continuïteit van de energievoorziening, concurrentievermogen en milieubescherming, rekening houdend met het subsidiariteitsbeginsel dat is vastgesteld in de resolutie van de Raad van 8 juli 1996,
- N. overwegende dat het uiteindelijke energieverbruik in de EU in 1998 in de industriector 28% bedroeg, 32% voor het vervoer en 40% in de bouw, maar dat het energieverbruik in de vervoersector het snelste groeit,
- O. overwegende dat het energierendement in de EU sinds 1990 met 7% is verbeterd, maar slechts met 3% sinds 1993, terwijl in de huidige voorstellen van de Commissie voor de toekomst wordt uitgegaan van een jaarlijkse verbetering met 1%; overwegende dat het Parlement van mening is dat een jaarlijkse verlaging van de eindenergie-intensiteit met 2,5% haalbaar moet zijn, als een sterke politieke wil bestaat,
- P. overwegende dat de ervaring leert dat goed gefocuste programma's inzake overheidsopdrachten de prijs van energie-efficiënte apparatuur die nog niet commercieel rendabel is, aanzienlijk kunnen laten dalen en zo deze apparatuur concurrerend kunnen maken met conventionele technologie,
- Q. overwegende dat de totale vraag naar energie in de EU sinds 1986 jaarlijks met 1 tot 2% is toegenomen,
- R. overwegende dat het belastingpeil en de accijnzen sterk van lidstaat tot lidstaat verschillen, gaande van 4,7% van het totale belastbare inkomen (Frankrijk) tot 9,7% (Portugal), bij een EU-gemiddelde van 6,5% in 1997; de accijns op loodvrije benzine varieert van 750 EUR per liter (Verenigd Koninkrijk) tot 1000 EUR per liter (Griekenland),
- S. overwegende dat de samenstelling van energiebronnen in de lidstaten sterk uiteenloopt; de afhankelijkheid van aardolie varieert van 71% in Luxemburg tot 11% in Italië, de afhankelijkheid van gas van 59% in Italië tot 1% in Zweden, de afhankelijkheid van kernenergie van 37% in Frankrijk tot geen in zeven landen en de afhankelijkheid van hernieuwbare energiebronnen van 28% in Zweden tot 1% in België,
- T. overwegende dat door het aflopen van het EGKS-Verdrag alleen het Euratom-Verdrag overblijft als afzonderlijk verdrag op het gebied van energie; dat moet worden opgeroepen tot het opheffen van het Euratom-Verdrag bij het 50-jarige bestaan ervan in 2007,
- 1. is verheugd over het Groenboek van de Commissie "Op weg naar een Europese strategie voor een continue energievoorziening" en beschouwt dit als een basis voor discussie, maar betreurt het ontbreken van scenario's over de vraagzijde, hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling en verzoekt de Commissie voor de top van Barcelona van volgend jaar alomvattende scenario's uit te werken. Bij de analyse zou meer een bottom-up-

benadering moeten worden gevolgd en beter rekening moeten worden gehouden met het scenariowerk dat in de verschillende EU-landen is verricht;

2. is van mening dat de diversificatie van energiebronnen en leveranciers de geschiktste strategie is om de energievoorziening veilig te stellen;
3. erkent het fundamentele belang van continue voorziening en de kosten van energie voor de Europese economie en benadrukt dat de Commissie, de Raad en de regeringen van de lidstaten een hoge prioriteit moeten verlenen aan stabiele energiebevoorrading op lange termijn, opdat de Europese welvaart en het Europese welzijn kunnen blijven duren;
4. merkt op dat het uiteindelijke totale energieverbruik in de wereld van 4.549 Mtoe in 1973 is toegenomen tot 6.646 Mtoe, ofwel een stijging van 46,1% in 25 jaar, stelt dat het EU-verbruik volgens de prognoses in de periode 1990 tot 2020 met 22% zal toenemen en concludeert dat, gezien de snellere toename van de vraag buiten de EU, met name in de OESO-landen, er een toenemende concurrerende vraag van de derde landen zal zijn naar de energie die de EU lidstaten nodig hebben; komt op basis hiervan eveneens tot de slotsom dat de EU moet trachten de energiebehoefte niet, zoals wordt voorspeld, te laten toenemen. Al het mogelijke moet worden gedaan om de energieficiëntie en de energiebesparing te bevorderen en de afhankelijkheid van invoer terug te dringen;
5. beziet de sterke afhankelijkheid van aardolie en van ingevoerde aardolie met grote zorg; dringt er bij de Commissie op aan op EU-niveau concrete maatregelen te nemen om de vraag naar aardolie in de vervoerssector te verlagen, door een nieuwe efficiënte wagen, de 1 liter-wagen, te stimuleren, de nadruk te verleggen van wegvervoer en luchtvervoer naar vervoer per spoor en per schip en de lidstaten aan te zetten tot een meer geïntegreerde ruimtelijke ordening en stadsplanning; deze acties moeten worden gecombineerd met de ontwikkeling van alternatieve brandstoffen, zoals biobrandstoffen en waterstof op basis van hernieuwbare energiebronnen; verzoekt de Commissie voorts internationale actie te ondernemen om nieuwe netto-importeurs als India en China ertoe te brengen soortgelijke strategische aardoliereserves aan te leggen als de OESO-landen; verzoekt de Commissie en de vijftien EU-lidstaten ook om in hun activiteiten met de ontwikkelingslanden actie te ondernemen om de ontwikkeling op korte en middellange termijn te steunen van alternatieve investeringen zowel in de vervoers- als in de elektriciteitssector;
6. verzoekt de Commissie een voorstel in te dienen over de invoering van een nationaal energieplatform in het kader waarvan de lidstaten, overeenkomstig het denkbeeld van veiligstelling van het bestaan, plaatselijke energiedragers dienen te mogen financieren;
7. is van mening dat het handels- en ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie er efficiënter op moet zijn gericht de penetratie te vergemakkelijken van de markten van landen met een energie-aanbod, vooral om de omstandigheden in te stellen of te verbeteren voor investeringen in vervoersnetwerken voor gas en aardolie, met name vervoer via pijpleidingen;
8. erkent het toenemend belang van aardgas aangezien het percentage van het totale energieverbruik tot 25% is gestegen en aardgas volgens de prognoses van overheersend belang voor de stroomopwekking zal worden; dat de mogelijke risico's als gevolg van de afhankelijkheid van aardgas kunnen worden beperkt

- door de behoefte aan gas voor verwarmingsdoeleinden te beperken, via een beleid van energiebezuiniging voor nieuwe en bestaande gebouwen, alsmede maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie, zoals centrale-verwarmingssystemen die gebaseerd zijn op warmtekrachtkoppeling en/of biomassa,
 - door op de gasmarkt in alle stadia mededinging in te voeren,
 - door de aanleg te bevorderen van nieuwe verbindingen (gasvervoerleidingen) met de producerende landen of de bouw van verdampingsterminals, met het oog op de spreiding van het geopolitieke en economische risico,
 - door te opteren voor een pro-actief beleid ten aanzien van de belangrijkste gasaanbieders, zoals Rusland en Algerije, met het oog op betere voorwaarden voor de transfer van technologie en kapitaalinvesteringen, zowel met betrekking tot de prospectie van nieuwe gasvelden als de beperking van lekkages in bestaande pijpleidingen, alsmede via de uitvoering van plannen op het gebied van energiebesparing. De ratificatie van het Energiehandvest zou in deze samenhang kunnen zorgen voor een nuttig kader,
 - door binnen het kader van de EU concrete maatregelen te nemen om een hoger niveau van gasreserves aan te leggen binnen de EU teneinde onderbrekingen van de leveringen van gas te kunnen opvangen; met name EU-landen die zeer afhankelijk zijn van gasimport dienen op dit terrein versneld extra maatregelen te treffen;
9. wijst op de relatieve achteruitgang van kolen en andere vaste brandstoffen vanwege de hoge productiekosten, hogere mate van vervuilende uitstoot en concurrentie van goedkopere invoer en herinnert eraan dat kolen een belangrijke inheemse, stabiele en op lange termijn veilige energiebron zijn;
10. stelt vast dat bruinkool in enkele lidstaten, maar eveneens in belangrijke kandidaat-lidstaten een bepalend deel van de elektriciteitsproductie levert. De via het gebruik van steenkool gediversifieerde structuur van de elektriciteitsproductie in enkele lidstaten levert over de EU van 15 lidstaten gezien een bijdrage tot de stabiliteit van de elektriciteitssector. Steenkool en met name in eigen land geproduceerde bruinkool vormen in dit kader op lange termijn een belangrijk element. De EU moet er in het kader van haar energie- en milieupolitieke strategieën voor blijven zorgen dat deze in eigen land geproduceerde en concurrentiekrachtige bijdrage tot de energieleverantie gewaarborgd wordt;
11. wijst op de bijzondere rol van bruinkool die in enkele lidstaten zoals Duitsland en Groot-Brittannië, maar eveneens in diverse kandidaat-lidstaten een belangrijke bijdrage levert tot de elektriciteitsproductie. De waarborging van deze energiebron is op lange termijn voor de EU van belang;
12. herinnert aan de rol die kernenergie heeft gespeeld in de energiesamenstelling van bepaalde lidstaten en wijst er tegelijk op dat geen enkel land op dit ogenblik nieuwe kernreactoren bouwt, terwijl elf van de vijftien lidstaten geen kernenergie hebben of ze op dit ogenblik afbouwen; wijst er voorts op dat de EU en de andere ondertekenaars van het Kyoto-Protocol in het kader van het mechanisme voor schone ontwikkeling kernenergie hebben uitgesloten; erkent dat de EU zich heeft verplicht tot de Kyotodoelstelling van een vermindering van 8% van haar CO₂-emissie tegen 2010 en is verheugd over de stelling van het Groenboek dat, als geen beroep wordt gedaan op energie-efficiëntie om de vraag naar energie te laten dalen, de EU in de problemen zal komen om haar verplichtingen inzake de vermindering van de CO₂-emissie na te komen; verzoekt de EU voorts het

voortouw te nemen in besprekingen om doelstellingen te bepalen voor de vermindering van de CO₂-emissie tegen 2020; erkent eveneens dat kernenergie, nadat in nog eens vijf lidstaten is besloten tot beëindiging van de exploitatie resp. tot moratoria, in de toekomst een minder belangrijke rol zal spelen; wijst erop dat na de aanslag op het WTC het van groot belang is om extra maatregelen te treffen in de lidstaten om de veiligheid van kernenergiecentrales fors te verhogen en roept op tot extra waakzaamheid in IAE verband om smokkel van splijtstof tegen te gaan;

13. beveelt de Commissie aan de nodige maatregelen te nemen om te voorkomen dat het momenteel in de kernenergiesector beschikbare menselijk kapitaal zodanig wordt uitgehold dat de schat aan kennis en ervaring die in Europa op dit terrein de afgelopen vijftig jaar is opgebouwd, verloren dreigt te gaan;
14. verzoekt de Commissie een energieladder op te stellen waarbij de volgorde de voorkeur voor gebruik van energiebronnen aangeeft uitgaande van de CO₂-uitstoot. Verzoekt de Commissie tevens aan te geven op welke wijze iedere energiebron de Europese afhankelijkheid van derde landen vergroot of verkleint;
15. bevestigt zijn krachtige steun aan hernieuwbare energiebronnen en stemt in met de conclusie van de Commissie dat het gebruik van biomassa voor energievoorziening aanmerkelijk kan worden verbeterd; verzoekt de lidstaten hun inspanningen te verdubbelen ter bereiking van een aandeel van de hernieuwbare energiebronnen van 12% in het totale energieverbruik en van 22,1% in de stroomopwekking met ingang van 2010 en is verheugd over de goedkeuring van de richtlijn betreffende elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen; verzoekt de Commissie voor 2005 een EU-doelstelling voor hernieuwbare energiebronnen voor 2020 te bepalen en verzoekt om een beter O&O-beleid en een soepelere interpretatie van de mededingingsregels zolang een technologie zich in de ontwikkelingsfase bevindt;
16. stemt in met de conclusie van de Commissie dat het gebruik van biobrandstoffen (zoals biodiesel op basis van onder meer koolzaad en alcohol) de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen vermindert en het broeikas-effect verlaagt; verzoekt de Commissie om de productie van grondstoffen voor biobrandstoffen te stimuleren en alles in het werk te stellen om de beperkingen voor de teelt van dergelijke grondstoffen in het kader van de WTO op te heffen;
17. verzoekt alle EU-instellingen de overschakeling te bevorderen naar brandstoffen die geen koolstofemissie veroorzaken voor de productie van vermogen, met name elektriciteit, en waterstof als vervoersbrandstof uit biomassa en hydro-elektrische, zonne- en windenergie, zowel door bestaande hinderpalen op het gebied van de wetgeving weg te nemen als door de toepassing op deze energievormen van een EU-wijde vrijstelling van accijnzen, energietaksen en klimaatheffingen en ook door stimulansen in te stellen om een overschakeling te bevorderen naar efficiënte energieproductiecentrales, met inbegrip van warmtekrachtkoppeling;
18. stemt in met de conclusie van de Raad dat een gezamenlijke kijk op een strategie inzake de continuïteit van de energievoorziening de geografische, economische, regionale, klimatologische en structurele verschillen van de lidstaten moet respecteren, de verdere openstelling van de markt in de EU moet bevorderen, consistent moet zijn met duurzame

ontwikkeling en met de verplichtingen van de energiesector inzake klimaatverandering, en een toegevoegde waarde moet verlenen aan maatregelen van individuele lidstaten, waarbij ook de lokale energieopwekking wordt gesteund, met name warmtekrachtkoppeling (WKK); acht het daarom belangrijk het gebruik van lokale grondstoffen te ontwikkelen en te bevorderen; stelt onderzoek voor naar het belang van plaatselijk in de lidstaten te benutten energievormen en de rol van plaatselijke energiebronnen voor het waarborgen van een continue energievoorziening; doch benadrukt de noodzaak van coördinatie van het nationale energiebeleid in het algemeen belang van de Gemeenschap;

19. stemt in met de conclusie van de Commissie dat zij de hoogste prioriteit moet geven aan maatregelen ter regulering van de vraag teneinde het rendement van het energieverbruik te verbeteren en het verbruik door energiebezuiniging te verminderen; verzoekt de Commissie zo spoedig mogelijk concrete maatregelen voor te stellen, zoals bijvoorbeeld een richtlijn over de "slaapstand" of opvoering van de efficiëntie van huishoudelijke apparaten; betreurt de vertragingen bij het indienen van voorstellen voor de vervoersector en op het gebied van warmtekrachtkoppeling, energiediensten en het beheer van de vraagzijde; verzoekt de Commissie een strategie op te starten om van Europa de meest energie-efficiënte economie ter wereld te maken (een energie-intelligent Europa); wijst erop dat geen enkele andere energie-optie een dergelijk potentieel biedt voor economische en ecologische verbetering als energie-efficiëntie; roept, gelet op het feit dat de Commissie erop wijst dat 18% van de energie kan worden bespaard met de technologie die op dit ogenblik beschikbaar is, zonder extra kosten, op tot spoedige actie op alle terreinen; is van mening dat ook de vraagzijde een belangrijke plaats moet innemen in de internationale samenwerking op het gebied van de energie van de EU, zowel de samenwerking met Midden- en Oost-Europa, als met Rusland en Oekraïne, alsmede met de ontwikkelingslanden, waarbij ook een beroep moet worden gedaan op de nieuwe soepele instrumenten van het Kyoto-Protocol;
20. wijst erop dat de middelen die in het ontwerp van het zesde kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling zijn uitgetrokken voor het zoeken naar nieuwe en betere methodes voor energieproductie en –gebruik, niet stroken met de ambities inzake een grotere energie-efficiëntie; wenst dat het Parlement en de Raad deze bedragen opnieuw bekijken en met name een groter absoluut en relatief deel van het geld bestemmen voor systeemonderzoek;
21. is van mening dat ondanks het ontbreken van een apart energiehoofdstuk de EU ruime mogelijkheden heeft om een energiebeleid te voeren. Een dergelijk energiebeleid bestaat uit de volgende componenten:
 - liberalisering van de energiesector,
 - het bevorderen van een level playing field,
 - het bevorderen van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en het bewaken van de uitvoering op EU-niveau van de Kyoto-afspraken,
 - onderzoek en ontwikkelingswerk op energieterrein,
 - het ontwikkelen van geopolitieke kaders om energiecontracten af te sluiten,
 - het bevorderen van een EU-beleid gericht op energiebesparing,
 - het zorgdragen dat in het EU-beleid de consumentenbelangen worden gerespecteerd,
 - het garanderen van voorzieningszekerheid door in het bijzonder aandacht te besteden aan het scheppen van voorwaarden om de grensoverschrijdende transmissie van gas en elektriciteit te laten plaatsvinden;

is tevreden met het verzoek van de Commissie om een apart Energiehoofdstuk en verzoekt de lidstaten om op de volgende intergouvernementele conferentie in het EG-Verdrag een hoofdstuk op te nemen over energiebeleid, opdat de beleidskaders dichter bij elkaar komen en het pad wordt geëffend voor een meer systematische en langetermijnbenadering van energie, met als gestelde prioriteit efficiënt energiegebruik;

22. erkent dat belasting evenals verordeningen en technische maatregelen een belangrijke rol kan spelen bij het beïnvloeden van het gedragspatroon, maar meent dat de ervaringen uit het verleden en de studies van de Commissie hebben bewezen dat belasting gepaard moet gaan met praktische maatregelen om het energieverbruik te beperken. Er moeten gerichte belastingen worden ingevoerd, die de milieugevolgen van het gebruik van energiebronnen reflecteren, om aan te zetten tot een lager energieverbruik en om mogelijk te maken dat de op milieugebied aangegane verplichtingen worden nagekomen. Alleen al in Duitsland is het benzinegebruik na de invoering van de zogeheten milieubelasting met ongeveer 5% teruggedrongen;
23. meent dat belastingmaatregelen thuis horen in een evenwichtig pakket van instrumenten om energiebesparing door industrie en huishoudens en het gebruik van duurzame energie te bevorderen, ter verzekering van de zelfvoorzienendheid, en acht vrijwillige overeenkomsten met de industrie een belangrijk instrument; verzoekt de Commissie in deze samenhang een voorstel in te dienen voor kaderwetgeving inzake vrijwillige milieu-overeenkomsten, waarin de relevante criteria met betrekking tot voorwaarden, toezichtsregelingen en boetes worden bepaald;
24. is van oordeel dat bij alle vormen van elektriciteitsopwekking de kosten in verband met negatieve externe factoren op gelijke wijze moeten worden geïnternaliseerd, zonder de huidige positieve discriminatie van bepaalde primaire energiebronnen ten opzichte van andere;
25. is van oordeel dat de kosten van internalisering van negatieve externe factoren in verband met de diverse primaire energiebronnen, moeten worden verwerkt in de prijs voor de eindverbruiker, teneinde naar de markt een signaal te doen uitgaan dat leidt tot een maatschappelijk besef van het belang om verstandiger met energie om te springen;
26. wanneer dit nodig wordt geacht, moet belasting worden geheven op koolstofemissies en andere vervuilende stoffen, in plaats van op de productie van energie zelf;
27. is van mening dat bij elke belasting op energie om milieuredenen rekening moet worden gehouden met de gevolgen voor de concurrentiekracht van de Europese economie en met de inflatoire gevolgen voor kwetsbare industrieën, kwetsbare sociaal-economische groepen en kwetsbare afgelegen en rurale gebieden;
28. is van mening dat ter verhoging van de energie-efficiëntie van het verkeer het TEN-netwerk moet worden ontwikkeld, alsmede het intermodale vervoer, en dat intelligente oplossingen voor het verkeer gevonden moeten worden; acht het van dringend belang dat de Commissie voorstellen indient voor duurzame verbetering op lange termijn van het energierendement en de energiebezuiniging in de vervoersector door samen te werken met de industrie en zonedig wetgevingsvoorstellen in te dienen om te komen tot a) zuiniger motoren, b) lichtere, sterkere materialen voor de constructie van voertuigen, c) gebruik

van alternatieve brandstoffen, met name biobrandstoffen en waterstof, d) overschakeling van wegverkeer naar milieuvriendelijker middelen van vervoer zoals het spoor of de binnenscheepvaart, e) optimalisering van interoperabiliteit en vervlechting van middelen van vervoer;

29. is van mening dat een energie-efficiënt vervoerssysteem grote openbare en particuliere investeringen zal vergen en verzoekt de Europese Investeringsbank hieraan hoge prioriteit te verlenen binnen zijn eigen financiering en ook financiering en cofinanciering met de privé-sector te bevorderen;
30. verzoekt de Commissie een gecoördineerde strategie uit te werken voor fiscale stimulansen voor nieuwe vervoersbrandstoffen, om in heel de EU investeringen te bevorderen in infrastructuur en de commercialisering te steunen van nieuwe drijfkrachtsystemen;
31. wijst op de aanzienlijke mogelijkheden om het energierendement te vergroten, vervuilende emissies te beperken en op een wereldwijde afzetmarkt voor nieuwe apparaten en systemen afkomstig van een schone steenkooltechnologie, en verzoekt de industrie en het nieuwe uit de EGKS opgerichte fonds om te komen tot een succesvolle demonstratie van systemen voor krachtopwekking met behulp van schone steenkool; acht het derhalve van essentieel belang dat een levensvatbare, inheemse kolenwinning in stand wordt gehouden en erkent de noodzaak van grotere besparing en lagere subsidies;
32. wijst erop dat in het zesde kaderprogramma meer middelen dan gepland moeten worden uitgetrokken voor onderzoek en ontwikkeling met betrekking tot een technologie die het rendement en de milieucompatibiliteit van de verbranding van koolstof en andere traditionele brandstoffen voor de opwekking van elektriciteit kunnen verbeteren; wenst dat de verspreiding van de resultaten van dit onderzoek wordt bevorderd via de samenwerkingsprogramma's met derde landen, met name ontwikkelingslanden, met als doel dat de stijging van de vraag naar energie, die voor deze landen wordt voorzien, niet leidt tot een overbelasting van het milieu;
33. dringt aan op een Europees initiatief voor de ontwikkeling van een emissieloze steenkool-energiecentrale;
34. is van mening dat de verantwoordelijkheid voor een continue energievoorziening in de eerste plaats bij het nationale energiebeleid ligt, hetgeen overeenkomsten met andere landen ter verbetering van de continuïteit van de voorziening niet uitsluit; is van mening dat de nationale taak tot het waarborgen van een continue energievoorziening met zich meebrengt dat landen de vrijheid moeten hebben te beslissen welke maatregelen zij nemen op dit gebied; verzoekt de Raad en de Commissie spoedig de ontbrekende schakels in het Trans-Europese energienetwerk (TENS) aan te vullen om aldus de continuïteit van de energievoorziening te verbeteren en om eveneens de interne markt te voltooien door, waar nodig, specifieke projecten te steunen; verzoekt dat bijzondere aandacht wordt geschonken aan de ontwikkeling van netwerken voor het vervoer van aardgas; wenst dat er met het oog hierop een nauwe samenwerking komt tussen de energie-industrie, de Unie, de lidstaten en de financiële instellingen, om alle beschikbare middelen tegen de beste marktvoorwaarden te mobiliseren;

35. is van oordeel dat, indien geen afdoende maatregelen worden genomen ter verbetering van de onderlinge verbindingen, met name daar waar deze het duidelijkst te kort schieten, zoals tussen het Iberisch schiereiland en de rest van Europa, een echte operationele interne markt voor energie, in plaats van de huidige situatie van verschillende geliberaliseerde nationale markten, nooit gerealiseerd zal kunnen worden;
36. erkent de werkgelegenheids- en sociale effecten van lokale energieopwekking en het belang ervan voor het waarborgen van een continue energievoorziening, alsmede de grote mogelijkheden voor meer werkgelegenheid en voor het verkopen van apparatuur en systemen, zowel binnen de EU als over de gehele wereld, door investering in nieuwe capaciteit voor stroomopwekking uit hernieuwbare energiebronnen, kernenergie, schone steenkooltechnologie, warmtekrachtkoppeling, methoden voor energiebesparing en intelligente toepassingen (ICT) van energieverbruik;
37. verzoekt de Commissie geschikte technologiegebieden te zoeken waar grootschalige aankoopinitiatieven kunnen leiden tot grote efficiëntieverbeteringen en minder afhankelijkheid van de import van fossiele brandstoffen;
38. steunt investeringen in een efficiënter onderzoek, ontwikkeling en exploitatie van de inheemse energievoorraden op een manier die strookt met de milieuverplichtingen die Europa is aangegaan;
39. heeft oog voor de grote wenselijkheid en noodzaak van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen; als diverse duurzame energietechnologieën worden ingezet is het ook op lange termijn mogelijk de behoefte aan elektriciteit volkomen te dekken; aldus kan een combinatie van biomassa en waterkracht de basisbelasting in de toekomst permanent waarborgen; voorts kunnen door gebruik te maken van windenergie en fotonvoltaïsche energie in combinatie met brandstofcellentechnologie belastingen worden gedekt die boven de basisbelasting uitgaan;
40. acht het essentieel dat de EU het voorbeeld geeft door de uitgaven voor onderzoek in het kader van het zesde onderzoeksprogramma naar de toekomstige energietechnologie zoals hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie, elektrische batterijen en andere systemen voor opslag van energie en intelligente toepassingen (ICT) van energieverbruik; wijst erop dat kernenergie, splijting en fusie meer geld blijven krijgen uit het kaderprogramma dan alle andere energiebronnen; acht dit financieringspeil, gelet op de kleine rol die splijting in het huidige energiebeleid van de lidstaten speelt en gelet op het feit dat fusie de volgende honderd jaar niet commercieel rendabel zal zijn, als zij ooit rendabel wordt, onevenredig hoog en is van mening dat de financiering moet worden verlaagd en uiteindelijk afgeschaft; wijst erop dat het even belangrijk is de bestaande technieken te verbeteren en in het algemeen het onderzoek te bevorderen in de sector van de opwekking, de transmissie en de distributie van elektriciteit, met name gelet op de nieuwe problemen als gevolg van de verdeelde opwekking en de verspreiding van de hernieuwbare energiebronnen;
41. benadrukt dat de overstap op een CO₂-arme economie veel onderzoek en innovatie vergt. verzoekt de Commissie en de lidstaten hun inspanningen te bundelen en een gezamenlijke onderzoeksagenda op te stellen; pleit voor ruime aandacht hieraan in het Zesde Kaderprogramma Onderzoek en beveelt artikel 169 aan als instrument;

42. acht de volledige liberalisatie van de energiemarkt nog steeds een essentieel aspect van het behoud van de continuïteit van de energievoorziening teneinde te komen tot een volledig functionerende interne elektriciteits- en aardgasmarkt ter bevordering van het concurrentievermogen, de transparantie en het energierendement; acht het dringend noodzakelijk dat zo snel mogelijk een level playing field in de EU tot stand komt en wenst daarom dat de volledige liberalisering zo snel mogelijk tot stand komt; de speciale maatregelen om de continue voorziening te garanderen mogen niet meer dan nodig afwijkingen invoeren op de algemene regels van de eengemaakte energiemarkt; externe kosten van fossiele en nucleaire energiedragers moeten volledig geïnternaliseerd worden, voor zover zij dit nog niet zijn;
43. erkent het grote belang dat fusie in de toekomst wereldwijd als belangrijke nieuwe bron van CO₂-loze energie heeft, alsmede het concurrentievoordeel van Europese onderzoekers op het gebied van fusie en het belang van de lokalisatie van de ITER in Europa;
44. verzoekt de Commissie het volledige Europese mededingingsbeleid en de regels van de eengemaakte Europese markt te doen gelden voor alle energie-aanbieders;
45. benadrukt dat liberalisering met betrekking tot toegang van de energiemarkten gebaseerd moet zijn op reciprociteit tussen de lidstaten;
46. is het niet eens met de opvatting van de Commissie dat er aan de aanbodkant weinig kan worden gedaan, gezien de streefcijfers voor een groter aandeel van hernieuwbare energie in het uiteindelijke energieverbruik; verzoekt de Commissie wetgevingsvoorstellen in te dienen voor a) ruimere toepassing van warmtekrachtkoppeling, b) bevordering van alternatieve energiebronnen, zoals vuilverbranding;
47. pleit ervoor het onderzoek naar nieuwe ontwerpen voor veiliger en goedkopere kerncentrales met een efficiënter brandstofverbruik een bijzondere impuls te geven, aangezien het, ongeacht hoe de toekomst van de kernenergiesector eruit ziet, wenselijk is een passende diversifiëring in stand te houden van energiebronnen die geen broeikasgassen uitstoten, voor het geval zich op het mondiale geostrategische toneel drastische wijzigingen voordoen of een acute versnelling in het tempo van de klimaatverandering modernisering en vervanging van de huidige generatie kerncentrales in Europa noodzakelijk maakt;
48. meent dat het bereiken van het streefcijfer van 22,1% elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen uiterlijk in 2010 essentieel is voor de continuïteit van de energievoorziening en het bereiken van de emissiedoelstellingen van Kyoto;
49. erkent het belang van goede politieke betrekkingen met de voornaamste partnerlanden van de EU voor levering van energie; deze samenwerking moet bovendien worden versterkt om commerciële voorwaarden te kunnen creëren die gunstig zijn voor Europese bedrijven en voor de levering van gas en aardolie; steunt het initiatief van de Commissie niet alleen ten aanzien van Rusland, maar ook ten aanzien van de Kaukasische republieken, Iran en andere landen die fossiele brandstoffen produceren en verzoekt om spoedige ratificatie van het Energiehandvest; stelt voor om het beleid inzake de noordse dimensie te concretiseren door de uitvoering van energieprojecten ten dienste van de

gemeenschappelijke Europese doelstellingen, zoals de aanleg van een noordelijke gaspijpleiding van Rusland naar Europa;

50. stemt in met het voorstel van de Commissie om de politieke en economische samenwerking met de landen in het Kaspische Zeebekken te versterken, ten behoeve van een meer geografisch gespreide energievoorziening, waarbij bijzondere aandacht wordt gevraagd voor de doorvoer door onder meer Oekraïne en Turkije;
51. verzoekt de lidstaten die op dit ogenblik de voordelen genieten van met kernenergie geproduceerde elektriciteit en die nog geen maatregelen hebben genomen voor de behandeling en verwijdering van hun eigen radioactief afval, zo spoedig mogelijk adequate maatregelen te nemen, aangezien, gelet op het belang van met kernenergie geproduceerde elektriciteit voor de continue voorziening in de EU, het afvalprobleem moet worden aangepakt en ervoor moet worden gezorgd dat het publiek vertrouwen heeft in de oplossingen; is van mening dat de Commissie hierbij een rol moet spelen door opties voor te stellen;
52. is van mening dat de opslag van kernafval een probleem is waaraan meer onderzoek en inspanningen moeten worden gewijd; verzoekt tevens de veiligheid van de kerncentrales in de kandidaat-lidstaten te garanderen.
53. verzoekt de Commissie ter bevordering van, onderzoek naar en ruimere toepassing van duurzame vormen van energie een verdrag op te stellen waarin wordt erkend dat deze onbeperkt noodzakelijk zijn, als wij een bestendige energieaanvoer wensen te waarborgen ook voor de tijd dat de fossiele energiebronnen waarschijnlijk op zijn;
54. is van mening dat een grote uitdaging voor de EU en de lidstaten de noodzaak is om de houding en perceptie van het publiek om te buigen van het op dit ogenblik zeer verspreide standpunt dat er een overvloedig aanbod aan energie is en dat hieraan in de nabije toekomst waarschijnlijk niets zal veranderen, naar een beter begrip van hoezeer energie van vitaal belang is voor het dagelijkse leven en het levenspeil in de EU en hoe belangrijk het bijgevolg is zich met betrekking tot het gebruik van energie verantwoordelijk te gedragen, via meer efficiëntie- en instandhoudingsmaatregelen; verzoekt om maatregelen ter informatie van het publiek;
55. benadrukt dat wereldwijd nu 2 miljard mensen geen toegang hebben tot elektriciteit. Onderstreept dat duurzame energie afhankelijkheid vermindert en economische ontwikkeling kan bevorderen;
56. stimuleert het gebruik van lokale en regionale energiebronnen als middel om de continue voorziening te garanderen en de productie en het gebruik van alle lokale brandstoffen in heel de EU te steunen;
57. steunt de discussie met lokale en regionale initiatiefnemers op het gebied van energie;
58. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

Een samenvatting en toelichting van het Groenboek is vervat in het werkdocument¹ bij dit verslag en in het Groenboek zelf.

Het Groenboek bevat drie belangrijke argumenten. Ten eerste zal de EU steeds sterker afhankelijk worden van externe energiebronnen, tot 70% in 2030. Ten tweede heeft de EU slechts beperkte speelruimte als het gaat om beïnvloeding van de voorwaarden voor de energievoorziening en derhalve kan de EU aan de vraagkant optreden, voornamelijk door het bevorderen van energiebesparing in gebouwen en in de vervoersector. Ten derde is de EU onder de huidige omstandigheden niet in staat het hoofd te bieden aan de klimaatverandering en met name de in Kyoto aangegeven verplichtingen na te komen.

Wat vooral in het oog springt, is de enorme afhankelijkheid van aardolie en vooral van geïmporteerde aardolie. Om redenen van gezond verstand, waaronder de continuïteit van de aanvoer en de bescherming van het milieu, moeten dringend stappen worden genomen om iets aan deze onevenredig grote afhankelijkheid te doen. De plaats waar de olie vandaan komt, kunnen we niet veranderen, maar wel kunnen we een aantal dingen aan de vraagkant veranderen, met name in de vervoersector.

Afhankelijkheid van invoer is niet noodzakelijk een slechte zaak noch is het economisch ondoelmatig mits er diverse bronnen zijn, geen enkele leverancier een overheersende positie heeft en we voldoende goederen en diensten kunnen produceren om ervoor te betalen.

De Commissie heeft zich als eerste prioriteit terecht toegelegd op maatregelen ter regulering van de vraag en het valt te hopen dat lidstaten energiek deze aanpak volgen. Uw rapporteur deelt niet de mening dat er aan de aanbodkant weinig of niets kan worden gedaan. De EU en de lidstaten kunnen op vier terreinen hun eigen lot in handen nemen en echt iets veranderen aan zowel de continuïteit van de aanvoer als de bescherming van het milieu.

Hernieuwbare energiebronnen zijn per definitie inheemse bronnen en het is terecht dat we trachten hun aandeel in het uiteindelijke verbruik en de stroomopwekking te vergroten. Laten we echter realistisch zijn: zelfs als de ambitieuze doelstellingen voor hernieuwbare energie worden gehaald, kunnen we niet verwachten dat zij welke andere energiebron dan ook volledig zullen vervangen of de enige leverancier voor al onze energiebehoeften worden, zoals een van de meer enthousiaste pleitbezorgers tijdens de hoorzitting de Energiecommissie voorhield.

Kernenergie is weinig geliefd in sommige kringen, maar levert wel het grootste percentage elektriciteit in Europa meer dan enige andere energiebron; het levert een grote hoeveelheid grondlast-elektriciteit en produceert vrijwel geen broeikasgassen. Het is een veilige en zekere Europese technologie die onder strikte regelgevingsnormen functioneert. Het lijkt pervers om ons welbewust een dergelijke belangrijke energiebron te ontzeggen zolang er geen alternatief aanbod in grote omvang aanwezig is. Er zijn bevredigende oplossingen voor het afvalprobleem mits men daarnaar wil luisteren.

Het belang van steenkool als energiebron neemt in Europa af vanwege de kosten en milieu-

¹ PE 302.129.

overwegingen, maar toch is het een belangrijke inheemse energiebron die zagezegd een nieuwe kans moet krijgen, met nieuwe technologie waarmee ze doelmatiger en minder vervuilend wordt. Bovendien liggen er voor Europese leveranciers van apparatuur en systemen enorme mogelijkheden om meer zaken te doen in de rest van de wereld, mits de industrie deze kans aangrijpt.

Het vierde terrein is natuurlijk het onderzoek naar toekomstige technologieën en energiesystemen. Dit is wat Europa moet doen om de toekomstige continuïteit van de energievoorziening, toekomstige werkgelegenheid en technologie te waarborgen. Dit lijkt voor de hand te liggen maar dient niettemin te worden herhaald.

Om alle bovengenoemde redenen is uw rapporteur het ook niet eens met de opvatting dat de EU niet aan de verplichtingen van Kyoto kan voldoen. Er is behoefte aan realisme wat betreft de kwestie van de kernenergie, aan vastberaden inspanningen op het punt van schone steenkooltechnologie, aan sterke aanmoediging van hernieuwbare energiebronnen, gecoördineerde maatregelen ter regulering van de vraag (d.w.z. het vermijden van simplistische, uitsluitend fiscale oplossingen) en blijvende inspanningen om het publiek voor te lichten over de noodzaak niet langer energie te verspillen.

Tenslotte moeten we in het oog houden dat Europa geen eiland is en daarom moeten we bezorgd zijn voor de continuïteit van de energievoorziening en de afhankelijkheid van invoer. De vraag naar energie neemt alom toe en Europa moet concurreren met die toenemende vraag in de rest van de wereld naar energie die voor onze manier van leven van vitaal belang is. Daarom zijn de volgende tabellen en grafieken in deze toelichting opgenomen, om zo de nadruk te leggen op een mondiaal perspectief.

Belangrijke statistieken over energie in de wereld

van het Internationaal Energie-Agentschap (IEA)

Producenten, uitvoerders en invoerders van ruwe olie

Producenten	Mt	% van het wereld-totaal	Uitvoerders*	Mt	Invoerders*	Mt
Saoedi-Arabië	426	12.4	Saoedi-Arabië	353	Verenigde Staten	490
Verenigde Staten	355	10.3	Rusland	137	Japan	218
Rusland	303	8.8	Noorwegen	137	Korea	114
Islam. Rep. Iran	176	5.1	Venezuela	123	Duitsland	109
Mexico	163	4.7	Islam. Rep. Iran	102	Italië	92
Venezuela	162	4.7	Nigeria	98	Frankrijk	90
Volksrep. China	161	4.7	Verenigde Arabische Emiraten	96	Nederland	62
Noorwegen	149	4.3	Mexico	91	Spanje	61
Verenigd Koninkrijk	139	4.0	Verenigd Koninkrijk	85	Singapore	52
Irak	125	3.6	Irak	75	Verenigd Koninkrijk	48
Rest van de wereld	1 286	37.4	Rest van de wereld	625	Rest van de wereld	606
Wereld	3 445	100.0	Wereld	1 922	Wereld	1 942

Gegevens 1999

Gegevens 1998

Gegevens 1998

*Totale uitvoer en invoer.

Bronnen: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen; Informatie over olie (Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries; Oil Information).

Producenten, uitvoerders en invoerders* van aardgas

Producenten	Miljoen m ³	% van het wereld-totaal	Uitvoerders	Miljoen m ³	Invoerders	Miljoen m ³
Rusland	589 484	24.4	Rusland	203 408	Verenigde Staten	89 256
Verenigde Staten	531 054	21.9	Canada	88 589	Duitsland	74 247
Canada	176 797	7.3	Algerije	55 781	Japan	68 996
Verenigd Koninkrijk	104 958	4.3	Noorwegen	42 645	Oekraïne	53 549
Algerije	83 189	3.4	Nederland	38 887	Italië	42 646
Nederland	75 002	3.1	Indonesië	36 277	Frankrijk	35 192
Indonesië	67 677	2.8	Maleisië	19 053	Wit-Rusland	16 297
Islam. Rep. Iran	54 815	2.3	Australië	9 770	België	14 572
Noorwegen	50 990	2.1	Oezbekistan	8 000	Korea	13 842
Oezbekistan	50 268	2.1	Brunei	7 484	Spanje	13 202
Rest van de wereld	636 474	26.3	Rest van de wereld	41 005	Rest van de wereld	123 461
Wereld	2 420 708	100.0	Wereld**	550 899	Wereld**	545 260

Gegevens 1999

Gegevens 1998

Gegevens 1998

*De uitvoer en invoer omvat ook gas via pijpleidingen en vloeibaar aardgas.

**Het cijfer voor "wereld" omvat ook de handel binnen de voormalige USSR.

Bronnen: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen; Informatie over aardgas (Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries; Natural Gas Information).

Producenten, uitvoerders en invoerders van kolen

Producenten	Steen-kool (Mt)	Bruin-kool (Mt)	Uitvoerders	Steenkool (Mt)	Invoerders	Steenkool (Mt)
Volksrep. China	1 029	*	Australië	170	Japan	133
Verenigde Staten	914	78	Zuid-Afrika	66	Korea	52
India	290	22	Indonesië	54	Chinese Taipei	41
Australië	225	66	Verenigde Staten	53	Duitsland	22
Zuid-Afrika	224	0	Volksrep. China	37	Ver. Koninkrijk	21
Rusland	163	90	Canada	34	Spanje	20
Polen	111	61	Colombia	30	Nederland	19
Oekraïne	81	3	Rusland	27	India	18
Indonesië	74	0	Polen	24	Frankrijk	17
Volksrep. Korea	62	23	Kazachstan	24	Italië	17
Rest van de wereld	290	536	Rest van de wereld	30	Rest van de wereld	175
Wereld	3 463	879	Wereld	549	Wereld	535

Gegevens 1999

Gegevens 1999

Gegevens 1999

*Begrepen in het cijfer voor steenkool.

Bronnen: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen; Informatie over kolen (Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries; Coal Information).

Producenten van elektriciteit met kernenergie

Producenten	tera-watt- uur	% van het wereld- totaal	Beschikbare capaciteit gigawatt	Land (eerste 10 producenten)	% van elektr. met kernenergie in totaal van elektr. voor huishoudelijk gebruik	
Verenigde Staten	714	29.2	Verenigde Staten	98	Frankrijk	77
Frankrijk	388	15.9	Frankrijk	63	Zweden	47
Japan	332	13.6	Japan	44	Oekraïne	44
Duitsland	162	6.6	Duitsland	22	Korea	38
Rusland	104	4.3	Rusland	20	Japan	32
Ver. Koninkrijk	100	4.1	Canada	15	Duitsland	29
Korea	90	3.7	Korea	13	Verenigd Koninkrijk	28
Oekraïne	75	3.1	Verenigd Koninkrijk	13	Verenigde Staten	19
Zweden	74	3.0	Oekraïne	12	Canada	13
Canada	72	2.9	Zweden	9	Rusland	13
Rest van de wereld	333	13.6	Rest van de wereld	48	Rest van de wereld*	10
Wereld	2 444	100.0	Wereld	357	Wereld	17

Gegevens 1998

Gegevens 1999

Bron: Commissariaat voor
atoomenergie (Commissariat à
l'Energie Atomique) (Frankrijk).

Gegevens 1998

* Landen met alleen productie met kernenergie.

Bronnen: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen; Informatie over elektriciteit (Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries; Electricity Information).

Producenten van waterkracht

Producenten	tera- wattuur	% van het wereld- totaal	Beschikbare capaciteit (op basis van de productie)	gigawatt	Land (eerste 10 producenten)	% van waterkracht in totaal van elektr. voor huishoudelijk gebruik
Canada	332	12.6	Verenigde Staten *	99	Noorwegen	99.4
Verenigde Staten	322	12.2	Canada *	67	Brazilië	90.6
Brazilië	291	11.0	Volksrep. China	66	Canada	59.1
Volksrep. China	208	7.9	Brazilië *	56	Zweden	47.0
Rusland	159	6.0	Rusland	44	Rusland	19.3
Noorwegen	116	4.4	Japan *	45	Volksrep. China	17.4
Japan	103	3.9	Noorwegen *	28	India	16.8
India	83	3.1	Frankrijk *	25	Frankrijk	12.9
Zweden	74	2.8	India *	22	Japan	9.8
Frankrijk	66	2.5	Zweden*	16	Verenigde Staten	8.4
Rest van de wereld	889	33.6	Rest van de wereld	253	Rest van de wereld	16.9
Wereld	2 643	100.0	Wereld	721	Wereld	18.4

Gegevens 1998

Gegevens 1997

*Actualisering 1998

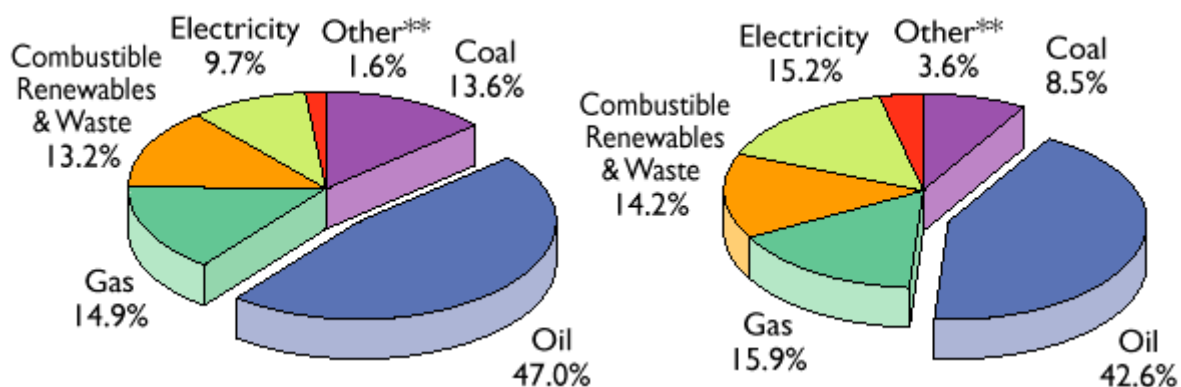
Bronnen: Verenigde Naties, IEA

Gegevens 1998

Bronnen: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen; Informatie over elektriciteit

(Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries; Electricity Information).

Aandeel van olie in de totale eindconsumptie in 1973 en 1998

4 549 mln ton olie-equivalent

6 646 mln ton olie-equivalent

***Vóór 1994 werd het aandeel van brandbare vernieuwbare energiebronnen & afval in de eindconsumptie geschat op basis van de totale voorziening aan primaire energie*

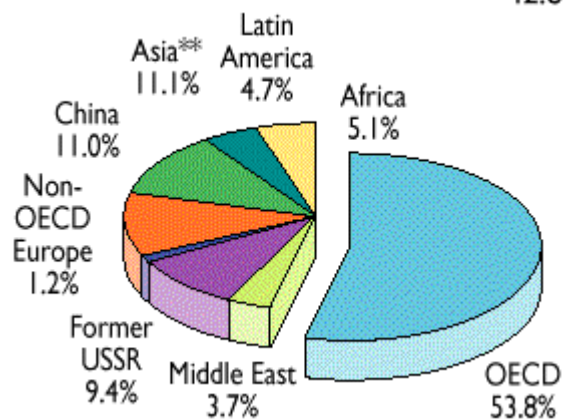
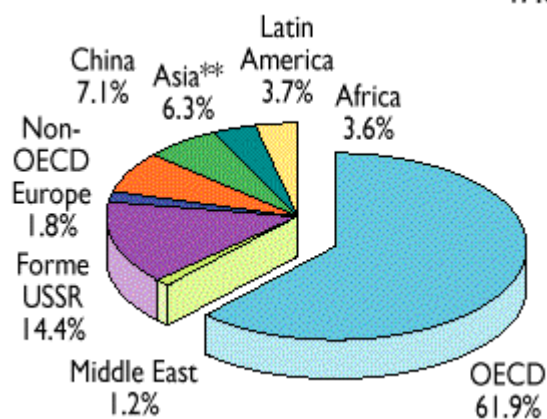
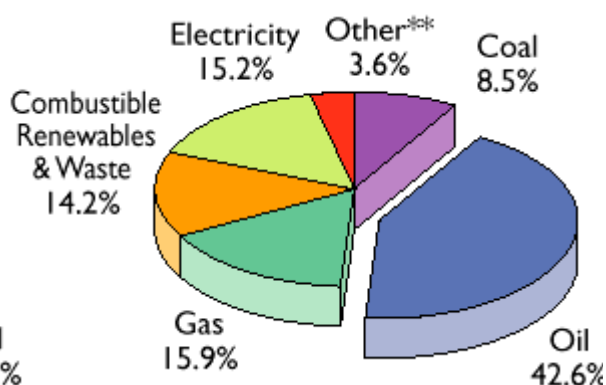
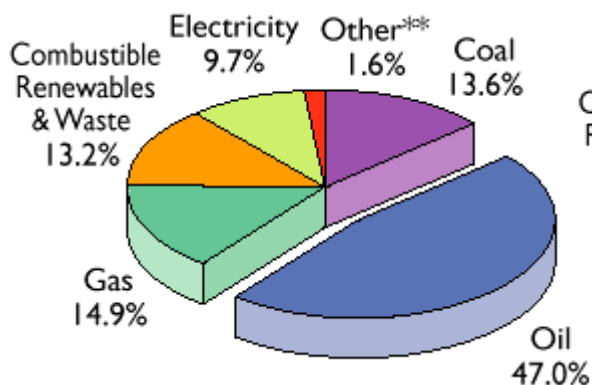
***Andere: dit omvat geothermische energie, zonne-energie, windkracht, warmte, enz.*

Bron: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen (Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries).

Regionale aandelen in de totale voorziening aan primaire energie in 1973 en 1998*

1973

1998

6 043 miljoen ton olie-equivalent

9 491 miljoen ton olie-equivalent

*Niet inbegrepen: internationale brandstofbunkers op zee en handel in elektriciteit.

**Dit is Azië zonder China.

Bron: Energiestatistieken en balansen van de niet-OESO-landen (Energy Statistics and Balances of non-OECD Countries).

13 september 2001

ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, VOLKSGEZONDHEID EN CONSUMENTENBELEID

aan de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie

inzake het Groenboek van de Commissie "Naar een Europese strategie voor veiligheid van de energievoorziening"
(COM(2000) 769 – C5-0145/2001 – 2001/2071(COS))

Rapporteur voor advies: María del Pilar Ayuso González

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid benoemde op haar vergadering van 10 april 2001 María del Pilar Ayuso González tot rapporteur voor advies.

De Commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 12 juli en 12 september 2001.

Op de laatste van deze vergaderingen hechtte zij met 34 stemmen voor en 2 tegen bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Guido Sacconi (waarnemend voorzitter), Alexander de Roo (ondervoorzitter), María del Pilar Ayuso González (rapporteur voor advies), Per-Arne Arvidsson, Jean-Louis Bernié, Hans Blokland, John Bowis, Hiltrud Breyer, Dorette Corbey, Anne Ferreira, Cristina García-Orcoyen Tormo, Robert Goodwill, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez Cortines, Jutta D. Haug (verving Bernd Lange), Anneli Hulthén, Marie Anne Isler Béguin, Hans Kronberger, Peter Liese, Torben Lund, Minerva Melpomeni Malliori, Patricia McKenna, Jorge Moreira da Silva, Rosemarie Müller, Riitta Myller, Karl Erik Olsson, Béatrice Patrie, Marit Paulsen, Frédérique Ries, Dagmar Roth-Behrendt, Giacomo Santini, Karin Scheele, Bart Staes (verving Inger Schörling), Catherine Stihler, Antonios Trakatellis, Roseline Vachetta, Kathleen Van Brempt (verving David Robert Bowe) en Phillip Whitehead.

[Externe vertaling]

TOELICHTING

Het Groenboek over continue energievoorziening geeft ons een algemeen beeld van het energiepanorama in Europa voor de komende decennia en uit zijn bezorgdheid over verschillende fundamentele kwesties.

In de eerste plaats zal de afhankelijkheid van de EU van externe energie gaan toenemen van 50% nu tot 70% in het jaar 2030, 90% van de aardolie en meer dan 70% van het aardgas zullen moeten worden geïmporteerd. De situatie zal door de herstructurering van de steenkoolsector en de vermindering van het aantal lokale mijnen nog verergerd worden. Het moge duidelijk zijn dat, als de EU geen kans ziet iets te doen aan het aanbod, zij iets aan de vraag zal moeten doen. Vandaar dat de Commissie in de media al het mogelijke doet om de energiebesparing in gebouwen en op het gebied van het vervoer te bevorderen; komt die besparing er niet, dan zal de EU ernstige problemen krijgen om de klimaatverandering het hoofd te bieden en de afspraken van het Protocol van Kyoto na te komen.

Door de uitbreiding in de richting van Oost-Europa wordt de situatie nog verergerd, aangezien diens energiebalans, naast aardolie, is gebaseerd op twee weinig populaire energiebronnen die steeds meer onder vuur komen te liggen: steenkolen en kernenergie.

Bovendien stijgt de wereldvraag naar energie en de ontwikkelingslanden vertonen economische groei die minder stabiel is dan die van de landen van de EU of de VS. Dat alles kan leiden tot toekomstige spanningen op de energiemarkten door de stijging van de vraag en uitputting van de reserves, waardoor de recente maatregelen voor de liberalisering van de energiemarkten in de EU, die de mededingingsregels op de interne markt uniformeren en een eind maken aan de bestaande asymmetrie tussen de verschillende nationale energiemarkten, nog noodzakelijker worden.

1. Aardolie.

De Europese afhankelijkheid wordt steeds groter. Er heerst ten aanzien van deze energiebron grote onzekerheid als gevolg van de structuur van de wereldmarkt, de geringe geografische spreiding en omdat het vinden van nieuwe reserves afhankelijk is van de technologische vooruitgang. Het is geen schone energie en het vervoer ervan leidt bij gelegenheid tot ernstige gevolgen voor het milieu. Om de afhankelijkheid van Europa te verminderen moet een strategie voor vervanging door aardgas en alternatieve brandstoffen worden ontwikkeld. Anderzijds is het van wezenlijk belang in gesprek te blijven met de olieproducerende landen om stabiliteit in de prijzen te bereiken.

2. Aardgas.

De nadelen van deze energiebron voor het milieu zijn aanzienlijk kleiner dan die van aardolie, terwijl de voorzieningsbronnen beter verspreid liggen en de gecombineerde-cyclustechnologieën voor zeer efficiëntere centrales zorgen. Het is ook een optie voor het vervangen van steenkool, hoewel onze externe afhankelijkheid hierdoor niet kleiner wordt. Te verwachten is dat de komende jaren de aardgasprijzen geleidelijk zullen stijgen, evenredig met de groei van de vraag.

3. Steenkolen.

Dit is de enige energiebron die de EU (en de toekomstige uitgebreide EU) in overvloed bezit. Het is niet de bron die voor het milieu het gunstigste is en het concurrentievermogen ervan is twijfelachtig. De logische vervangingsmiddelen voor steenkool zijn aardgas en hernieuwbare energiebronnen. Nieuwe technische vorderingen blijven het echter mogelijk maken nieuwe centrales te ontwikkelen, waarin het energierendement en de verdraagzaamheid voor het milieu veel beter zijn. Het is gewenst de toekomst van de steenkolen opnieuw in overweging te nemen, uitgaande van de bijdrage die zij tot de diversificatie en de veiligheid van de energievoorziening van de EU kunnen leveren.

4. Kernenergie.

Haar bijdrage tot de bestrijding van de klimaatverandering mag niet onderschat worden. Zij levert geen problemen ten aanzien van de economische haalbaarheid op. Blijft echter het afvalprobleem. Zoals de Commissie zegt schijnt er geen alternatief te bestaan voor de opslag op grote diepte, hoewel de radioactiviteit van het kernafval door transmutatie kan worden verminderd. In ieder geval is het een energiebron die de “gemoederen beweegt”, waardoor de besluitvorming op politiek niveau ingewikkeld is.

5. Vormen van hernieuwbare energie.

De recente richtlijn betreffende hernieuwbare energie is een van de belangrijkste actiepunten van de Commissie. Deze energievormen bieden talrijke voordelen, vooral hun “milieuefficiëntie” maakt ze bijzonder populair. Wij zijn van mening dat het nodig is een beleid te blijven voeren dat op de stimulering van en het onderzoek naar dit soort energie gericht is, maar dit mag nooit ten koste van andere energiebronnen gaan.

6. Overige energiebronnen.

Voor het opzetten van een strategie ter vermindering van de externe energieafhankelijkheid van de EU en serieus rekening houdende met de bedreigingen van de klimaatverandering en de uitbreiding, moet met een reeks volledig nieuwe energiebronnen rekening worden gehouden die met spoed moeten worden gestimuleerd. Voor het nieuwe wereldpanorama moet de diversificatie van bronnen en vindplaatsen prioriteit krijgen, terwijl tegelijkertijd de minder schone energievormen en die waarin de EU niet zelfvoorzienend is – en met name aardolie – geleidelijk moeten worden vervangen.

Het onderzoek naar nieuwe vormen van energie zoals kernfusie, hernieuwbare energiebronnen, schone verbranding van steenkool en vervangende brandstoffen moet voorrang krijgen. Er is behoefte aan een globalere visie op de klimaatverandering en er moet worden gekeken naar de grote hoeveelheid bronnen waarover de EU voor de opwekking van energie kan beschikken – en tegelijkertijd voor de verwijdering van het afval, de plattelandsontwikkeling en tenslotte voor het behoud van het milieu. Voorbeelden hiervan zijn de levering van biobrandstoffen, de in de industrie en de huishoudens geproduceerde afvalstoffen enz.

CONCLUSIES

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, buitenlandse handel, onderzoek en energie onderstaande suggesties in de goed te keuren ontwerp-resolutie op te nemen:

1. Is tevreden over het Groenboek, omdat dit de aanzet geeft tot een transparante discussie over de externe afhankelijkheid van de EU en de verschillende energieopties.
2. Is van mening dat de diversificatie van energiebronnen en leveranciers de geschiktste strategie is om de energievoorziening veilig te stellen.
3. "De energie die het gunstigst is voor het milieu is de energie die niet wordt geproduceerd". Om die reden zijn alle voorstellen voor energiebesparing, met name in gebouwen en op het gebied van het vervoer, welkom. Om zuinig gebruik te bevorderen is een energiebelasting nodig waarbij de eerste schijf van noodzakelijke behoeften laag belast wordt en latere schijven hoog belast worden.
4. Zonder haar inspanningen ten behoeve van het wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe technologieën en energiebronnen, in het bijzonder hernieuwbare energiebronnen en biobrandstoffen, aanzienlijk op te voeren, zal de EU niet op de bedreigingen van de klimaatverandering kunnen reageren. Bij voorrang moet ernaar worden gestreefd dat in 2010 15% van het bruto intern energieverbruik door vormen van hernieuwbare energie wordt gedekt en dat de stimulering hiervan niet via belastingen op andere energiebronnen tot stand komt.
5. De opslag van kernafval is een probleem waaraan meer onderzoek en inspanningen moeten worden gewijd. Verzoekt tevens de veiligheid van de kerncentrales in de kandidaat-lidstaten te garanderen.
6. Verzoekt de Commissie een energieladder op te stellen waarbij de volgorde de voorkeur voor gebruik van energiebronnen aangeeft uitgaande van de CO₂-uitstoot. Verzoekt de Commissie tevens aan te geven op welke wijze iedere energiebron de Europese afhankelijkheid van derde landen vergroot of verkleint.
7. Verzoekt de Commissie en de lidstaten om per lidstaat een actieprogramma op te stellen dat de opties en noodzakelijke stappen beschrijft voor het realiseren van de Kyoto-doelstelling.
8. De geleidelijke vervanging van aardolie door aardgas en alternatieve brandstoffen zal een gunstige uitwerking hebben op de bestrijding van het broeikaseffect. In ieder geval is het noodzakelijk het systeem van minimumvoorraden aardolie te versterken, het beleid van onderhandelingen en samenwerking met de aardolieleverende landen, met name Rusland en de OPEC, voort te zetten en de investeringen in de toevoernetten, die de levering van aardolie en –gas garanderen, op te voeren.
9. Steenkool is, wat het milieu en de economie betreft, twijfelachtig. Toch is het de enige fossiele hulpbron waarover de huidige en de toekomstige EU in overvloed de beschikking

heeft. Hiervoor moeten de nieuwe technologieën voor winning en schoon gebruik van steenkool opnieuw aandacht krijgen als bijdrage tot de diversificatie en veiligheid van de energievoorziening.

10. Verzoekt de Commissie een strategie uit te stippelen voor het bevorderen van het wetenschappelijk onderzoek naar en het opzetten van een infrastructuur voor waterstof als energiebron.
11. Is van mening dat de recente voorstellen ten aanzien van de interne energiemarkt noodzakelijk zijn om de energievoorziening veilig te stellen, met name wat de grensoverschrijdende handel in elektriciteit en het opheffen van de asymmetrie tussen nationale markten betreft.
12. Benadrukt dat de overstap op een CO₂-arme economie veel onderzoek en innovatie vergt. Verzoekt de Commissie en de lidstaten hun inspanningen te bundelen en een gezamenlijke onderzoeksagenda op te stellen. Pleit voor ruime aandacht hieraan in het Zesde Kaderprogramma Onderzoek en beveelt artikel 169 aan als instrument.
13. Benadrukt dat wereldwijd nu 2 miljard mensen geen toegang hebben tot elektriciteit. Onderstreept dat duurzame energie afhankelijkheid vermindert en economische ontwikkeling kan bevorderen.